

**Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне 2025–2026 жылдар кезеңінде
жүргізілген ішкі талдау жөніндегі талдамалық анықтама
Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі
Техникалық реттеу және метрология комитетінің Атырау облысы
бойынша департаментінің қызметіндегі**

Атырау қаласы

21.08.2026 жыл

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің Атырау облысы бойынша департаментінің (бұдан әрі – Департамент) қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу туралы 2026 жылғы 4 тамыздағы №7-н/қ бұйрыққа сәйкес жүргізіледі. Талдамалық анықтаманы жұмыс тобы қалыптастырды:

1. Иманғалиева Асыл Мухитовна – Департаменттің бас маманы (жұмыс тобының жетекшісі);
2. Қанатұлы Исатай – Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі Атомдық және энергетикалық қадағалау мен бақылау комитетінің Атырау облысы бойынша департаментінің бас маманы (жұмыс тобының мүшесі);
3. Абатоллаева Жанель Ерланқызы – Департамент басшысының хатшы-референті (келісім бойынша жұмыс тобының мүшесі).

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу мерзімі: 2026 жылғы 17-21 тамыз аралығы.

Ішкі талдау жүргізілетін кезең: 2025 жылғы тамыздан 2026 жылғы тамызға дейін.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау мынадай бағыттар бойынша жүзеге асырылады:

- 1) талдау объектісінің қызметіне әсер ететін нормативтік құқықтық актілердегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;
- 2) талдау объектісінің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Талдау объектісінің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметі деп мынадай мәселелер түсініледі:

- 1) персоналды басқару, оның ішінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бейім лауазымдарды айқындау;
- 2) мүдделер қақтығысын реттеу;
- 3) мемлекеттік қызметтер көрсету;
- 4) рұқсат беру функцияларын іске асыру;
- 5) бақылау-тексеру функцияларын іске асыру;
- 6) бюджеттік және қаржылық қаражаттарды игеру және бөлу;
- 7) жеке және заңды тұлғалармен шарттар жасасу;
- 8) ақпараттық жүйелерді әзірлеу және пайдалану;
- 9) талдау объектісінің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінен туындайтын өзге де мәселелер.

Ішкі талдау объектісі туралы мәліметтер

Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің Атырау облысы бойынша департаменті (бұдан әрі – Департамент) Атырау облысында техникалық реттеу және өлшем бірлігін қамтамасыз ету салаларында мемлекеттік бақылауды жүзеге асыратын аумақтық бөлімше болып табылады.

Департамент өз қызметін Қазақстан Республикасының Конституциясына, Қазақстан Республикасының заңдарына, Қазақстан Республикасы Президентінің және Үкіметінің актілеріне, өзге де нормативтік құқықтық актілерге, Департамент туралы ережеге сәйкес жүзеге асырады.

Заңды және нақты мекенжайы: Атырау облысы, Атырау қаласы, Абай көшесі, 10а үй, 3-қабат.

1. Персоналды басқару, оның ішінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бейім лауазымдарды айқындау

Департаментте 3 мемлекеттік қызметші (Департамент басшысы – 1, бас маман – 2) және 2 штаттан тыс қызметкер: хатшы-референт, үй-жайларды тазалаумен айналысатын қызметкер жұмыс істейді.

Кадр қызметі орталық атқарушы органда (Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінде) орналасқан.

Департамент қызметкерлері мемлекеттік бақылау және қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспекторлар болып табылады, олардың лауазымдарының ерекшелігі жеке және заңды тұлғаларға қатысты бақылау-қадағалау (тексеру) іс-шараларын жүргізуді көздейді. Осыған байланысты аталған лауазымдар сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне жоғары дәрежеде бейім лауазымдарға жатады (үлгілік қағидаларға 1-қосымша).

Департаменттің штаттық құрылымы:

Департамент басшысы – мемлекеттік бақылау және қадағалау жөніндегі бас мемлекеттік инспектор – Есенов Ерболат Нурланович;

Бас маман – мемлекеттік бақылау және қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспектор – Иманғалиева Асыл Мухитовна;

Бас маман – мемлекеттік бақылау және қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспектор – Бақтығалиева Тілекші Тілекқабылқызы (декреттік демалыста).

Департамент қызметкерлерінің декларацияларды тапсыруы туралы мәліметтер Кадр қызметіне уақтылы жолданды.

2. Мүдделер қақтығысын реттеу

Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңының 1-бабына сәйкес, мүдделер қақтығысы – жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, оларға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, бұл ретте аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өздерінің лауазымдық міндеттерін орындамауына және (немесе) тиісінше орындамауына алып келуі мүмкін.

Ықтимал мүдделер қақтығысы жағдайларының алдын алу және профилактика мақсатында Департаментте апта сайын сыбайлас жемқорлыққа қарсы

заңнаманы және мемлекеттік қызметшілердің Әдеп нормаларын түсіндіру бойынша жұмыстар жүргізіледі.

Талдау жүргізілген кезеңде қызметкерлерден немесе басқа да көздерден туындаған мүдделер қақтығысы немесе оның туындау мүмкіндігі туралы қандай да бір хабарламалар келіп түскен жоқ. Сауалнама нәтижелерін талдау да мүдделер қақтығысына қатысты шағымдар мен фактілердің болмағанын көрсетті.

Департаментте «Мүдделер қақтығысы» журналы жүргізіледі. Бұл ретте талдау жүргізілген кезеңде Департаментте мүдделер қақтығысының қандай да бір фактілері анықталған жоқ.

3. Мемлекеттік қызметтер көрсету

Департамент мемлекеттік қызметтер көрсетпейді. Бұл Департаменттің ережесінде және басқа да нормативтік құқықтық актілерде көзделмеген.

4. Рұқсат беру функцияларын іске асыру

Департаменттің құзыретіне рұқсат беру функциялары кірмейді, тек рұқсат беру бақылауын жүзеге асыру жатады (талдаудың 5-тармағының 5) тармақшасы).

5. Бақылау-тексеру функцияларын іске асыру

Ережеге сәйкес, Департамент бақылаудың мынадай негізгі функцияларын жүзеге асырады:

1) мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық, ветеринариялық-санитариялық, карантиндік-фитосанитариялық бақылауға және қадағалауға жататын өнімдерді қоспағанда, техникалық реттеу саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды ұйымдастыру және жүргізу, техникалық реттеу саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын, Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерін не Еуразиялық экономикалық комиссия шешімдерін сақтау;

2) өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы Қазақстан Республикасының заңнамасының сақталуына мемлекеттік бақылауды жүзеге асыру;

3) сәйкестікті бағалау саласындағы аккредиттеу туралы Қазақстан Республикасының заңнамасының сақталуына мемлекеттік бақылауды жүзеге асыру;

4) зергерлік және басқа да бұйымдарды өткізу бөлігінде бағалы металдар мен асыл тастар туралы Қазақстан Республикасының заңнамасының сақталуына мемлекеттік бақылауды жүзеге асыру;

5) рұқсаттар мен хабарламалар туралы Қазақстан Республикасының заңнамасының сақталуына рұқсат беру бақылауын жүзеге асыру, оның ішінде рұқсатты және (немесе) рұқсатқа қосымшаны бергенге дейін және бергеннен кейін өтініш берушінің біліктілік немесе рұқсат беру талаптарына сәйкестігін тексеру. Бұл ретте, біліктілік және рұқсат беру талаптарын бекіту туралы нормативтік құқықтық актілерде өтініш берушіге бару қажеттілігі болған жағдайда, бақылау субъектісінің (объектісінің) біліктілік немесе рұқсат беру талаптарына сәйкестігіне тексеру жүргізіледі, оның нәтижелері бойынша өтініш берушінің біліктілік немесе рұқсат беру талаптарына сәйкестігі немесе сәйкес еместігі туралы қорытынды жасалады;

6) Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінде белгіленген тәртіппен хаттамалар жасау, қаулылар шығару және әкімшілік жазалар қолдану арқылы әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қозғау және қарау;

7) жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделеріне, адамның өмірі мен денсаулығына, қоршаған ортаға тікелей қауіп төндіретін өнімді айналымға шығаруға тыйым салу немесе оны алып қою, сондай-ақ техникалық реттеу саласындағы заңнамаға сәйкес және Қазақстан Республикасының азаматтық процестік заңнамасына сәйкес қадағалау субъектісін осындай өнімді иелену, пайдалану және (немесе) оған билік ету құқығынан айыру туралы сотқа талап қою.

Бақылау іс-шараларын (бармай профилактикалық бақылау, барумен профилактикалық бақылау, тексеру, өнімді бақылау арқылы сатып алу) жүргізу рәсімдері мен тәртібі Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексінің (бұдан әрі – КК), техникалық реттеу, өлшем бірлігін қамтамасыз ету, сәйкестікті бағалау саласындағы аккредиттеу, бағалы металдар мен асыл тастардан жасалған зергерлік бұйымдарды өткізу саласындағы заңдардың нормаларымен заңнамалық тұрғыда регламенттелген.

Мемлекеттік инспекторлардың мемлекеттік бақылау және қадағалау іс-шараларын жүргізу тәртібін іске асыру, оның ішінде кәсіпкерлік субъектілеріне әкімшілік ықпал ету шараларын қолдану мақсатында тиісті заңға тәуелді және үлгілік актілердің нысандары (айналымға шығаруға тыйым салу, өнімді алып қою туралы қаулылар, бақылау арқылы сатып алуды жүргізу тәртібі) қабылданған.

Сонымен қатар, КК-нің қолданыстағы нормаларына сәйкес кәсіпкерлік субъектілеріне профилактикалық бақылау және қадағалау шеңберінде бару осы субъектіге қатысты өткен жылы бармай профилактикалық бақылау жүргізілген жағдайда ғана мүмкін болады. Ал бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бармай профилактикалық бақылау нәтижелерін талдау бақылау және қадағалау субъектілерін (объектілерін) барумен профилактикалық бақылау жүргізу үшін іріктеуге негіз болып табылады.

КК-нің 144-1-бабының 4-тармағына сәйкес, бақылау және қадағалау органында тәуекелдерді автоматты түрде бағалау және басқару ақпараттық жүйесі болған жағдайда, бақылау және қадағалау субъектісіне (объектісіне) бармай профилактикалық бақылау нәтижелерін талдау осы ақпараттық жүйеде ескеріледі.

Қазіргі уақытта Департаментте автоматты режимде жұмыс істейтін техникалық реттеу саласындағы ақпараттық жүйе жұмысын жалғастыруда, бұл тексеру мәселелеріндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін едәуір төмендетіп, бақылау субъектілерін іріктеу кезінде адами фактордың қатысуын болдырмайды.

Талдау жүргізілген кезеңде мемлекеттік бақылау іс-шараларын жүргізу барысында мемлекеттік инспекторларға қатысты сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарының қандай да бір фактілері анықталған жоқ.

6. Бюджеттік және қаржылық қаражаттарды игеру және бөлу

Қаржылық қызмет орталықтандырылған, орталық органда (Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінде) орналасқан.

Орталық органның және оған ведомстволық бағынысты ұйымдардың бюджеттік бағдарламалары бойынша бюджеттік қаражаттарды игеру және бөлуге Департамент қатыспайды.

Департамент өз қызметкерлерін қаржыландыру, оның ішінде сыйлықақы беру, көтермелеу немесе іссапарға жіберу және басқа да қаржылық қаражаттар мәселелері бойынша шешімдерді дербес қабылдамайды.

7. Жеке және заңды тұлғалармен шарттар жасасу

Жеке және заңды тұлғалармен шарттар жасасу Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің атынан орталықтандырылған түрде жүзеге асырылады.

Бұл ретте Департаментке қызмет көрсету және жұмыстарды орындау бойынша өнім берушілермен жасалған шарттар бойынша тапсырыс беруші тарапынан орындалған жұмыстар актілерін бекітетін өкіл ретінде аумақтық Департаменттің басшысы әрекет етеді.

Актілерді бекітуге қатысты барлық жұмыстар мемлекеттік сатып алу порталында электрондық цифрлық қолтаңбамен қол қою арқылы қорғалу тетігін қолдана отырып жүргізіледі.

8. Ақпараттық жүйелерді әзірлеу және пайдалану

Ақпараттық жүйелерді әзірлеуге аумақтық Департаменттің қатысуы тестілік пайдалану кезінде ресми ұсыныстар мен ескертулер енгізу бағытында жүзеге асырылады.

Қолданыстағы ақпараттық жүйелерді (<https://techreg.gov.kz>, techreg.kezekte.kz) пайдалану мемлекеттік инспекторлардың жеке кабинеттері арқылы логиндер мен парольдерді қолдану арқылы жүзеге асырылады.

Ақпараттық жүйелер автоматтандырылған және мемлекеттік инспекторлар, сондай-ақ бақылау субъектілерінің өздері енгізетін мәліметтерді қамтиды. Бұдан басқа, мемлекеттік кірістер органдарының, Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің ведомстволық бағынысты ұйымдарының, сондай-ақ Еуразиялық экономикалық одақтың сәйкестікті бағалау саласындағы органдарының бірыңғай тізілімдеріндегі мәліметтер пайдаланылады.

Сонымен қатар, қолданыстағы техникалық реттеу ақпараттық жүйесін пайдалану және жұмыс істеуі барысында оның дұрыс жұмыс істемеуі және (немесе) оны жетілдіру жөнінде ұсыныстар болған жағдайда, аталған мәліметтер жүйені жаңарту үшін Техникалық реттеу комитетіне жолданады. Техникалық реттеу жүйесін әзірлеу мен пайдаланудың мақсаты – кәсіпкерлік субъектілеріне қатысты профилактикалық бақылау мәселелерінде мемлекеттік бақылауды жүзеге асыру процестерін барынша автоматтандыру арқылы сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін төмендету.

9. Талдау объектісінің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінен туындайтын өзге де мәселелер

Қызметкерлер ID-карталармен (қызметтік куәліктермен) толық қамтамасыз етілген. Министрлік, комитет басшылары, сондай-ақ уәкілетті мемлекеттік органдардың жауапты мамандары тарапынан сыбайлас жемқорлыққа жол бермеу, этикалық нормаларды (мемлекеттік қызметшінің қызметтік әдеп нормаларын) сақтау мәселелері бойынша кеңестер мен кездесулер өткізіледі.

Сонымен қатар, сыбайлас жемқорлыққа жол бермеу мақсатында Департамент ғимаратында «Сыбайлас жемқорлықпен күрес» жалпы тақырыбында түрлі жадынамалар орналастырылған.

«Сенім телефоны», Департамент басшысының азаматтарды қабылдау кестесі, мемлекеттік органның орналасқан жерінің мекенжайы Комитеттің ресми интернет-ресурстарында орналастырылған, сондай-ақ Департаменттің әдеп жөніндегі уәкілі туралы мәліметтер қамтылған.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы түсіндіру, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарының алдын алу және профилактикасы шеңберінде өткізілген барлық іс-шаралар Департаменттің интернет-ресурсында тұрақты түрде жарияланады.

Әдеп кодексінің және сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың талаптары, мемлекеттік қызметшінің мәртебесіне байланысты шектеулер және мемлекеттік қызметшіге қойылатын талаптар қатаң сақталады. Талдау жүргізу барысында Әдеп кодексі мен сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама талаптарының сақталуы бойынша талдау объектісі қызметкерлерінің іс-әрекеттерінен бұзушылықтар анықталған жоқ.

Атырау облысы бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі ведомство өкілдерінің қатысуымен семинарлар тұрақты негізде өткізіліп, олар туралы ақпарат Департаменттің Facebook әлеуметтік желісіндегі ресми парақшасында орналастырылады.

Техникалық реттеу және метрология комитетінің төрағасы мен оның орынбасарларының төрағалығымен сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарының алдын алу және профилактикасы мәселелері бойынша семинар-кеңестер тұрақты түрде өткізіледі.

Жоғарғы Соттың сот актілері банкіне сәйкес Департаменттің лауазымды адамдарының сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін жауапкершілікке тартылғаны туралы мәліметтер жоқ.

Департамент қызметкерлеріне қатысты қандай да бір қылмыстық, әкімшілік немесе тәртіптік істер анықталған жоқ. Департаменттің мемлекеттік инспекторларына қатысты сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары туралы бұқаралық ақпарат құралдарында мәліметтер немесе хабарламалар анықталған жоқ. Бұқаралық ақпарат құралдарында Департамент қызметкерлерін сынға алған мақалалар жоқ.

2026 жылға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі іс-шаралар жоспарына (бұдан әрі – Жоспар) сәйкес іс-шараларды орындау мерзімдері сақталады, өткізілген іс-шаралар бойынша кеңестердің хаттамалары бар. Жоспардың 8-тармағы бойынша апта сайын өткізілетін аппараттық кеңестердің хаттамалары бар.

Жоспардың 10-тармағы бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы нұсқама жүргізу журналы бар, оны тексеру барысында қызметкерлерге сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы сақтау бойынша нұсқама өткізілгені туралы белгілер анықталды.

Департаменттің статистикалық есебі тоқсан сайын Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Ұлттық статистика бюросына жіберіледі (есепті тапсырғаны туралы анықтамалар бар).

Жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау жөніндегі деректерді салыстыру туралы есеп ай сайын Атырау облысы бойынша Құқықтық статистика және арнайы есепке алу комитетінің департаментіне жіберіледі (салыстыру актілері бар).

10. Департаменттің қызметіне қатысты нормативтік құқықтық актілер
Негізгі нормативтік құқықтық актілер:

Қазақстан Республикасының «Техникалық реттеу туралы» Заңы;

Қазақстан Республикасының «Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы» Заңы;

Қазақстан Республикасының «Сәйкестікті бағалау саласындағы аккредиттеу туралы» Заңы;

Қазақстан Республикасының «Бағалы металдар мен асыл тастар туралы» Заңы;

Қазақстан Республикасының «Стандарттау туралы» Заңы;

«Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің Атырау облысы бойынша департаменті» республикалық мемлекеттік мекемесі туралы ереже;

Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексі;

Қазақстан Республикасының «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы» кодексі.

Жалпы алғанда, талдау жүргізілген кезеңнің нәтижелері бойынша талдау тармақтары бойынша қандай да бір сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Жұмыс тобының жетекшісі А.Иманғалиева

Жұмыс тобының мүшелері: И.Қанатұлы

 Ж.Абатоллаева

Атырау облысы бойынша ДКТРМ Е.Есенов